การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

A Study of Academic Administration of The Elementary Schools in The Group Bandung District 1 Office of The District 3 Elementary Udon Thani

นภาพร อัครพิน[1]
Napaporn Akarapin[1]

Received: 8 มีนาคม 2563 **Revised:** 27 มีนาคม 2563 **Accepted:** 29 มีนาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีกรอบแนวคิดการใช้วงจรคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตราส่วนประมาณค่า มีระดับค่าดัชนี IOC 1.0 ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 90 คน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 94 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ

[1] นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี; Master Student of Education, Program in Educational Administration, Ratchathani University, Thailand; e-mail : takky.krumusic@gmail.com

และ โรงเรียนพัฒนาศรีผดุงอุดมวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมาก สำหรับค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (μ = 4.68) ระดับต่อมา ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (μ = 4.53) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการวางแผน (μ = 4.20) และ ด้านการปฏิบัติตามแผน (μ = 4.49)

คำสำคัญ: สภาพการบริหารงาน , การบริหารงานวิชาการ, กลุ่มโรงเรียนอำเภอบ้านดุง 1

ABSTRACT

This objective of the investigation was to probe into the problems of academic administration of primary schools in the Bandung District, Udon Thani. The research instruments employed were a checklist and rating scale. The IOC level was1.0 and the confidence level of 95%. The samples were 4 school directors and 90 educational personnel. The descriptive statistical methods were employed.

The results of the study were as follows :

The states of academic administration of Anuban Srisuttho School, and Phatthana Sriphadung Udomwit were found at the practical level and the highest average for the improvement according to the assessment results (μ=4.68) and the subsequent monitoring of performance (μ=4.53) and the lowest means were planning (μ=4.20,) and the plan (μ=4.49).

KEYWORDS: Management Status, Academic Administration, Bandung District School Group 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม ที่จะให้การศึกษาสร้างคนที่มีคุณภาพเพื่อออกไปพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า หลายๆ ประเทศก็มีหลักคิดคล้ายๆ กันนี้ และบางประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างคน ถึงขั้นกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์หรือทิศทางพัฒนาประเทศกันเลยทีเดียว เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เยอรมนี เป็นต้น วันนี้ประเทศไทยเราก็ตระหนักถึงการสร้างคนเช่นเดียวกัน และอย่าว่าแต่ภาครัฐเลย ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม

รวมถึงครอบครัวและปัจเจกบุคคลต่างๆ ก็เรียกร้องการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพกว่าคนรุ่นเก่า ทุกครั้งที่มีประเด็นเกี่ยวกับการศึกษา จึงมีผู้เข้ามาร่วมให้ความเห็น ร่วมวิจารณ์ เสนอแนะ เสนอตัวเข้ามาผลักดันให้การศึกษาสร้างคนที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมได้อย่างแท้จริง ซึ่งต้องนับว่าเป็นเรื่องที่ดี แต่ปัญหาสำคัญที่พบก็คือ อาจยังขาดเป้าหมาย ทิศทาง และวิธีการที่ชัดเจน หรือถ้ามีก็เป็นทิศทางที่แต่ละคนคิด ทฤษฎีที่แต่ละคนชอบ ฝ่ายการเมืองมีนโยบายเฉพาะบุคคลมานำเสนอ และเมื่อเปลี่ยนแปลงผู้บริหารก็จะปรับนโยบายไปตามที่ตนสนใจ ฝ่ายราชการประจำแม้จะสนองตอบก็มักจะไม่เต็มกำลัง อาจเพราะไม่เห็นด้วย หรือแม้เห็นด้วย ก็คิดว่าเปลี่ยนผู้บริหารนโยบายก็คงจะเปลี่ยนอีก ในขณะที่โรงเรียนและครูที่สัมผัสกับผู้เรียนโดยตรงก็ต้องรอนโยบายจากส่วนกลาง ขาดอิสระทางวิชาการ หรือการสนับสนุนที่สอดคล้องกับความต้องการของครู หรือถึงตัวผู้เรียนโดยตรง ผู้เขียนได้มีโอกาสในการร่วมจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กระบวนการทำงานที่ออกจะชัดเจนมาก ผ่านการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ผ่านการประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั้งประเทศ รวมทั้งหน่วยงานที่จะเป็นผู้ปฏิบัติก็มีฉันทามติร่วมกันในการร่วมดำเนินการ จึงอยากเสนอว่า เราใช้แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นตัวตั้งในการจัดการศึกษาจะดีไหม แน่นอนว่าขณะนี้เราอยู่ในห้วงเวลาของการเตรียมการปฏิรูปการศึกษา องค์กรหลักและหน่วยงานต่างๆ ก็กำลังร่วมกันทำงานยกระดับคุณภาพการศึกษากันอยู่อย่างเข้มแข็ง แต่ต้องไม่ลืมว่า เมื่อเรายังไม่ก้าวไปในทิศทางเดียวกัน หรือมีกระบวนการทำงานที่สอดประสานกัน เรามักย่อมขาดพลังที่จะส่งผลต่อระบบการศึกษาและสังคม ถ้าเป็นไปได้ควรเริ่มด้วยการทำความเข้าใจกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของการศึกษาให้ชัดเจน มีกระบวนการจัดการที่แม่นตรงและมีการสร้างพลังร่วมให้เกิดขึ้น (ดร.กมล รอดคล้าย.2560, ไทยรัฐ,หน้า 4)

งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการการจัดดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการ การสอน ตลอดจนการวัด และประเมินผล รวมทั้งติดตามผล และสื่อการสอนรวมไปถึงการพัฒนาผู้สอนตลอดจนการดำเนินกิจการของโรงเรียนจะต้องเป็นไปตาม

หลักสูตร และระเบียบพิธีการของการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกระยะ ด้วยการจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ๆ เข้าไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้น เกิดจากการเรียนการสอน ดังนั้น เมื่อหลักสูตรเปลี่ยนก็จำเป็นต้องอบรมครูตามไปด้วย เพราะการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวโยงไปถึงการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและการประเมินผลด้วย ถ้ามองในด้านของงานสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดการเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน ซึ่งสามารถสรุปขอบเขตของงานวิชาการได้ดังนี้ งานการจัดหลักสูตร งานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานการใช้วิธีการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอน งานการวัดผลการเรียนการสอน และการนิเทศการสอน (จีระวิทย์ มั่นคงวัฒนะ.2553,แก้ไข 2555)

การบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก มุ่งร่วมกันทำงานเป็นทีมมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังผู้ปฏิบัติ ส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ มีการติดตามประเมินผลเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของการบริหารการศึกษาทุกระดับ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบ ผู้บริหารการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ประมวลการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดตารางสอน แบบเรียน ห้องสมุดโรงเรียน การวัดผลการศึกษา การสอนต่างๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ งานวิชาการจะชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความเอาใจใส่งานวิชาการเป็นพิเศษ และเชื่อว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในโรงเรียนการวัดผลและการประเมินผลการศึกษานั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องลงมือปฏิบัตินับตั้งแต่การจัดให้มีเอกสารหนังสือ คู่มือครู ระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล บริการแก่ครู สนับสนุนให้ครูนำวิธีการวัดผลแบบต่างๆ มาใช้ตามความเหมาะสมกับรายวิชา ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแก่ครู จัดระบบการติดตามการจบหลักสูตรของนักเรียนและแจ้งให้ครูทราบเป็นแนวเดียวกัน จัดวัสดุอุปกรณ์สำหรับการดำเนินการวัดผลและประเมินผลบริการแก่

ครู มอบหมายให้ครูจัดทำข้อสอบ มาตรฐานจัดให้มีคลังข้อสอบให้ครูทำการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น จัดบรรยากาศในการสอบให้เหมาะสมทั้งห้องที่ใช้สอบ ที่นั่งสอบ ตารางสอบ เวลาที่ทำการสอบ เป็นต้น จัดให้ครูทำการสอนซ่อมเสริมก่อนทำการสอบแก้ตัวรายวิชา และเมื่อสิ้นปีการศึกษาควรมีการประเมินผลงานทางวิชาการที่ผ่านมาเพื่อนำผลมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป (มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.คลังความบทความของบล็อก, 2556)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ยังพบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานไม่สอดคล้องตามแผนงานและหลักสูตร ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูในสถานศึกษา มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 จำนวน 2 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 4 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 90 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ศึกษาใช้ตามแนวทฤษฎี (Deming W.Edwards PDCA 1994) มีการดำเนินการตามมาตรฐานกรอบ

1. การวางแผน (P–Plan)
2. การปฏิบัติตามแผน (D–Do)
3. การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C–Check)
4. การปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A–Act)

โดยนำมาศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในหัวข้อดังนี้

1. ศึกษาหลักการบริหารงานวิชาการ
2. สภาพการบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษา

ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประชากร คือ เป็นผู้บริหาร 4 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 90 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ และ โรงเรียนพัฒนาศรีผดุงอุดมวิทย์ จำนวน 2 โรงเรียน วิธีการดำเนินงานวิจัยได้ศึกษาเอกสารตำราและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ (check list) และชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ข้อคำถามประกอบด้วย สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

และความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยโรงเรียนทั้งสองแห่งนี้เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีขนาดใหญ่ลำดับที่ 1 และ 2 ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอบ้านดุง 1 และมีจำนวนบุคลากรทางการศึกษามากที่สุดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดประชากรจำนวน 94 คน จากจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 94 คนโดยใช้ตาราง (Krejcie & Morgan : 1970) (อ้างถึงใน นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2554, หน้า 32) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (1970, หน้า 608) เพื่อสอบถามประชากร ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ และ โรงเรียนพัฒนาศรีผดุงอุดมวิทย์ จำนวน 2 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน) และครู รวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 94 ฉบับ จากจำนวนทั้งหมด 94 ฉบับเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 1 เดือน 15 วันโดยประมาณ ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 94 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในการให้ตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แจกแบบสอบถามไป 94 ชุด ได้คืนมา 94 ชุด

2. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 94 ชุด ปรากฏว่าเป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละร้อย 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์คะแนนไว้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554, หน้า 40) คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

การปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก	ให้	4	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย	ให้	2	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

4. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปจากการศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย		ความหมาย
4.50 – 5.00	การปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.50 – 4.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
2.50 – 3.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.50 – 2.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
1.00 – 1.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยพบว่ากระบวนการในการดำเนินงานวงจรคุณภาพ (PDCA Cycle) พบว่าการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การปฏิบัติตามแผน (D–Do) รองลงมาคือการวางแผน (P–Plan) การปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A–Act) และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C–Check) ตามลำดับ

1. การวางแผน (P–Plan) ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบงานวิชาการมีความเหมาะสม รองลงมา คือ บุคลากรมีความเข้าใจนโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน

2. การปฏิบัติตามแผน (D–Do) ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางวิชาการที่เกิดขึ้นในโรงเรียน รองลงมา คือ การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานทางวิชาการในโรงเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นมีความเหมาะสมเพียงใด และ โรงเรียนจัดให้มีการประสานงานทางวิชาการที่คล่องตัว

3. การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C–Check) ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานโรงเรียนมีการประเมินผล คือ โรงเรียนมีการรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการให้ทราบอยู่เสมอ มีผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสายคอยตักเตือนให้ครูสอนตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดมีการจัดเวลาพักให้ครูสอนในแต่ละวันและโรงเรียนได้บรรจุวิชาต่างๆให้ครบตามเวลาเรียนของวิชาต่างๆที่มีในตารางสอนให้มีความเหมาะสม

4. การปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A–Act) ในการพิจารณาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติโรงเรียนจัดให้ครูนำผลการสอบแต่ละรายวิชามาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการโรงเรียนมีระบบการวัดและประเมินผลที่มีความเหมาะสมและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดกระบวนการอย่างเหมาะสม

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการวิจัย ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมส่วนใหญ่ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอบ้านดุง 1 ใช้วงจรคุณภาพ (PDCA Cycle) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติตามแผนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด การวางแผน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าการบริหารงานวิชาการ ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงานด้านการอ่านหลักสูตร การจัดอบรมหรือแนะนำครูให้เข้าใจหลักสูตรที่สอน การให้ครูได้ผ่านการอบรมในเรื่องการวัดและการประเมินผลการศึกษาอาจไม่ครอบคลุมจึงทำให้ผู้ปฏิบัติขาดความรู้และเข้าใจในวิธีการปฏิบัติ

1. การวางแผน (P–Plan)

จากผลการวิจัยอยู่ในระดับต่ำที่สุด สามารถอธิบายได้ว่า โรงเรียนมีการกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบงานวิชาการมีความเหมาะสม บุคลากรมีความเข้าใจนโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนมีการจัดทำแผนการ

ปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาในทุกๆปีการศึกษา โดยให้หัวหน้าฝ่ายงานและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกับบุคลากรในกลุ่มสาระได้จัดทำโครงการเพื่อกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานร่วมกันการวางแผนการดำเนินงานตามมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณธรรมของตนได้เต็มศักยภาพและดำรงตนอย่างมีความสุข เพื่อความสำเร็จของการทำงานรายบุคคล และการทำงานกลุ่มรวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในสังคมซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ 2551 ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของขั้นตอนการวางแผนว่าการวางแผนเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงานระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ รวมถึงการคิดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน

2. การปฏิบัติตามแผน (D–Do)

จากผลการวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถอธิบายได้ว่า ภาพรวมบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางวิชาการที่เกิดขึ้นในโรงเรียนโดยมีการจัดประชุมหัวหน้าระดับชั้นทุกวันก่อนเริ่มจัดการเรียนการสอนเป็นประจำและการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานทางวิชาการในโรงเรียนโดยให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าระดับชั้นทำงานร่วมกันในเรื่องเสนอของบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางวิชาการให้เป็นปัจจุบันและโรงเรียนจัดให้มีการประสานงานทางวิชาการที่คล่องตัวโดยการแบ่งระบบจัดงานวิชาการเป็นระดับจากระดับการบริหาร ระดับหัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้าระดับชั้นต่อไปยังบุคลากรภายในระดับชั้นและกระจายไปยังบุคลาการภายในโรงเรียนได้รับผิดชอบงานตามระดับงานในหน้าที่การมีส่วนร่วมการปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความสอดคล้อง ความเสมอภาค การมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C–Check)

จากผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานโรงเรียนมีการประเมินผล คือ โรงเรียนมีการรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการให้ทราบอยู่เสมอโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการทำงานของบุคลากรเป็นภาคเรียนมีหัวข้อการตรวจสอบ ดังนี้ ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารงานในชั้นเรียนต่างๆ ตรวจสอบงานในหน้าที่โดยจัดทำเป็นรายงานผลการปฏิบัติงานและเข้าตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสายคอยตักเตือนให้ครูสอนตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดและมีการจัดเวลาพักให้ครูสอนในแต่ละวันอย่างเหมาะสม โรงเรียนได้บรรจุวิชาต่างๆให้ครบตามเวลา

เรียนของวิชาต่างๆที่มีในตารางสอนให้มีความเหมาะสมตามช่วงช่วงพัฒนาของผู้เรียน มีการสรุปบันทึกผลไว้เป็นหลักฐาน เพื่อนำไปทบทวนต่อไปซึ่งสอดคล้องกับ ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2548, หน้า 5) ที่กล่าวว่าการตรวจสอบประเมินผลทบทวนระบบ เป็นการประเมินตนเองร่วมกันประเมินหรือผลัดเปลี่ยนการประเมินเพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงานเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและจำเป็นมากเพื่อจะพัฒนาคุณภาพงานวิชาการภายในโรงเรียน

4. การปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A–Act)

จากผลการวิจัยอยู่ในระดับต่ำ สามารถอธิบายได้ว่า ในการพิจารณาโดยภาพรวมโรงเรียนจัดให้ครูนำผลการสอบแต่ละรายวิชามาวิเคราะห์โดยการสรุปผลคะแนนสอบส่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นรายชั้นเรียนแล้วหัวหน้าฝ่ายวิชาการนำมารวบรวมและเฉลี่ยผลส่งฝ่ายบริหารเพื่อปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนา โรงเรียนมีระบบการวัดและประเมินผลโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัยและมีความแม่นยำสามารถเก็บข้อมูลได้เป็นอย่างดี มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดกระบวนการอย่างเหมาะสมโดยการจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและชั้นเรียนอย่างครบถ้วนในทุกๆกลุ่มสาระในขั้นตอนการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้นเมื่อพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ก็ควรจะนำแนวทางนั้นมาจัดทำมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผนก็ต้องนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาต่อไปว่าควรจะมองหาแนวทางการปรับปรุงใหม่

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการบริหารโดยพิจารณาภาพรวมตามกระบวนการในการดำเนินงานวงจรคุณภาพ (PDCA Cycle) พบว่า การดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การปฏิบัติตามแผน (D–Do) รองลงมาคือการวางแผน (P–Plan) การปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน (A–Act) และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C–Check)โดยภาพรวมการวางแผนการปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบผลการดำเนินงานและการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากนั้น การวางแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนแผนของโรงเรียน มีโครงการและมีกิจกรรมจะส่งผลให้การปฏิบัติตามแผนเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดมีการดำเนินงานได้อย่างดีตามไปด้วยสำหรับการตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน เมื่อพิจารณารายข้อ บางข้อมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการทำงานในบางโครงการหรือกิจกรรมไม่มีการประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลตอนสิ้นสุดโครงการหรือกิจกรรมครั้งเดียว ควรมีการสังเกต สัมภาษณ์ การประชุม อภิปรายร่วมกัน หรือการให้ตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับแต่ละโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ เพื่อสรุปบันทึกไว้เป็นหลักฐาน มี

การนำไปทบทวนต่อไปส่วนการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้น โรงเรียนมีการนำแนวทางหรือกระบวนการการปฏิบัติมาจัดทำให้เป็นมาตรฐานพร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ในกรณีที่ผลเป็นไปตามการวางแผนที่กำหนดไว้หากผลไม่ได้ตามแผนที่กำหนดไว้ในโรงเรียนก็จะนำข้อบกพร่อง ปัญหาที่ได้รับมาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนปีถัดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มบ้านดุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ระดับสถานศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประเด็นหลักสูตรที่การบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการบริหารโรงเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพในด้านการวางแผนการปฏิบัติตามการตรวจสอบผลการดำเนินงานและการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมิน จากการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยปฏิบัติงานอยู่ในอันดับต่ำที่สุด เนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จึงทำให้การกระจายงานไม่ทั่วถึงเท่าที่ควรหากมีการนำวงจรคุณภาพไปใช้ในการบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการต่อไป

1.2 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาโดยภาพรวมการวางแผนการปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการประเมินนั้น มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด ควรศึกษาและส่งเสริมกระบวนการทำงานตามวงจรคุณภาพ มีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาให้ความรู้เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ปัญหาในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาได้ รวมถึงกระตุ้นให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสืบไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนอื่นๆ

2.2 ควรทำการศึกษาการพัฒนาเครื่องมือประเมินกระบวนการทำงานของงานบริหารด้านอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรุงเทพมหานคร : บริษัทสยามสปอรต์ซินดิเคทจำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 :* กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2543). *หลักการบริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2554). *โน้ตย่อผู้บริหาร.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : เทียมฟ้า.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *มาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคร์ท.* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จรินทร์ นาคศรีอาภรณ์. (2520). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จีระวิทย์ มั่นคงวัฒนะ.(2555). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.* สืบค้น https://www.gotoknow.org/posts/344746#0 (20 ธันวาม 2561).

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. (2556). *บทความเรื่องการบริหารงานวิชาการ.* เชียงใหม่.สืบค้น http://sarayut9428.blogspot.com/ /2013/02/blog-post_6534.html(16 มกราคม 2562).

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์. (2548). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.